

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la recursul împotriva încheierii

în cauza penală privind învinuirea lui

Dumitru Bălănuță
(art. 166 alin. (2) lit. d) Cod penal)

*(Dosarul nr. 1r-arest-4/2025
Nr. PIGD 1-19130282-01-1r-arest-011025)*

Încheierea de aplicarea măsurii preventive arestul preventiv a fost casată, deoarece nu poate fi aplicată în lipsa unui demers în scris a procurorului. Măsura preventivă aplicată nu a urmărit un scop legitim prevăzut de art. 176 alin. (1) Cod de procedură penală.

08 octombrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând cu participarea părților cererii de recurs înaintate de avocatul Alexandru Țurcan împotriva încheierii curții de apel privind aplicarea măsurii preventive,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,

Alexandru Negru,

Ghenadie Eremciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. Dumitru Bălănuță, Dumitru Ungureanu și Mihail Ungureanu au fost învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. d) Cod penal (privațiunea ilegală de libertate a unei persoane, săvârșită de mai multe persoane). La 02 aprilie 2024, prin [sentința](#) Judecătoria Cahul, sediul Taraclia, ei au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii incriminate și condamnați fiecare, la câte trei ani de închisoare, cu suspendare condiționată pe un termen de probațiune de trei ani. Sentința a fost contestată cu apel de procurorul Sergiu Lefter, de avocatul Alexandru Țurcan în numele inculpatului Dumitru Bălănuță, de avocatul Boris Chirnev în numele inculpatului Dumitru Ungureanu și de către inculpatul Dumitru Ungureanu.

2. În ședința de judecată din 23 septembrie 2025, procurorul Dumitru Calendari a înaintat verbal demers cu privire la aplicarea în privința lui Dumitru Bălănuță a măsurii preventive arestul preventiv și anunțarea în căutare. El a invocat că este necesar de aplicat o măsură preventivă pentru buna desfășurare a procesului, fiindcă inculpatul Dumitru Bălănuță nu s-a prezentat la ultimele ședințe de judecată, nu a anunțat instanței motivul neprezentării și nici nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. Procurorul a indicat că potrivit informației din baza de date Acces, la 11 august 2025, pe segmentul ieșire din țară, a fost înregistrat inculpatul Dumitru Bălănuță, la punctul de trecere a frontierei de stat teritoriale Otaci-Moghiliov Podolisk. La momentul actual acesta nu se află pe teritoriul Republicii Moldova. Drept urmare, anunțarea în căutare și aplicarea unei măsuri preventive, dă posibilitatea instanței examinarea cauzei în lipsa inculpatului, respectând prevederile art. 321 Cod de procedură penală, pentru o bună desfășurare a procesului de judecată.

3. Prin încheierea din 23 septembrie 2025, Curtea de Apel Sud, sediul Cahul, a admis demersul procurorului și a dispus anunțarea în căutare a inculpatului Dumitru Bălănuță, cu aplicarea măsurii preventive a arestului preventiv pe un termen de 30 de zile. Instanța a reținut că măsura se impune întrucât inculpatul nu s-a prezentat la ultimele două ședințe de judecată, determinând amânarea acestora și tergiversarea examinării cauzei. Nejustificarea absențelor și lipsa oricărei comunicări cu instanța au fost apreciate drept o neglijare deliberată a obligațiilor procesuale și o eschivare vădită de la înfățișare. Curtea de apel a

constatat că arestul preventiv este proporțional scopurilor prevăzute de art. 176 Cod de procedură penală și justificat prin conduita procesuală a inculpatului. Deși acesta a fost anterior anunțat în căutare, nu a manifestat o atitudine responsabilă, ceea ce face necesară privarea de libertate pentru a asigura prezența sa efectivă la judecată. Instanța a subliniat că măsura nu a fost dispusă arbitrar, ci ca o garanție indispensabilă bunei desfășurări a procesului penal, fiind motivată prin circumstanțele concrete ale cauzei. Prin urmare, arestul preventiv a fost apreciat ca o măsură legală, necesară și proporțională, raportată la gravitatea faptei imputate și la comportamentul procesual al inculpatului.

4. La 24 septembrie 2025, avocatul inculpatului, Alexandru Țurcan, a declarat recurs în care solicită casarea încheierii. Potrivit recursului procurorul nu a prezentat un demers scris, care să includă temeiurile și probe care să justifice riscurile prevăzute de art. 176 Cod de procedură penală. Bălănuță nu avea aplicată prin sentință nicio măsură preventivă, iar pedeapsa era una cu suspendare condiționată. Prin urmare, arestul nu este justificat. La 03 octombrie 2025, avocatul a depus un supliment la recurs, în care mai invocă că comportamentul nerespectuos al inculpatului nu putea împiedica stabilirea adevărului în acest caz, încălcarea ordinii în instanță nu poate servi drept motiv pentru arestarea preventivă. Apărătorul a subliniat că toate probele au fost deja examinate în ședința instanței de apel cu participarea inculpatului Bălănuță, astfel încât nu există riscul împiedicării aflării adevărului; arestarea preventivă, fiind o măsură excepțională, poate fi dispusă doar atunci când alte măsuri nu sunt suficiente pentru a înlătura riscurile expres prevăzute de lege, însă în prezenta cauză nu s-a demonstrat existența unor asemenea riscuri reale, iar legea oferă sancțiuni alternative pentru neprezentarea la ședințe, inclusiv cea prevăzută de art. 334 alin. (2) Cod de procedură penală.

5. La 01 și 06 octombrie 2025, recursurile a fost înregistrate la Curtea Supremă de Justiție. Părțile au fost convocate în ședință pentru 07 octombrie 2025. Avocatul Alexandru Țurcan, contactat telefonic, a fost informat despre data examinării cauzei, însă a comunicat imposibilitatea de a se prezenta la ședința de judecată. Instanța a solicitat desemnarea unui avocat din oficiu.

6. Avocatul desemnat Valentin Caisîn în ședința de judecată a susținut recursul. El a solicitat casarea încheierii și respingerea demersului de aplicarea a măsurii preventive restul. El a argumentat că măsura a fost dispusă în lipsa unui demers scris al procurorului, care să fie motivat și susținut de probe, contrar cerințelor legale. Instanța de apel a aplicat direct cea mai severă măsură preventivă, deși legea prevede și alte mijloace mai puțin intruzive pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului. Apărătorul a subliniat că, la etapa actuală a examinării apelurilor, probele acuzării au fost deja cercetate de instanță, iar probele testimoniale urmează a fi audiate doar la solicitarea apărătorului inculpatului Mihail Ungureanu. Inculpatul Bălănuță a fost prezent la ședința în care au fost examinate probele administrate de acuzare și a avut posibilitatea efectivă de a adresa întrebări și de a oferi răspunsuri, astfel încât lipsa sa

ulterioară nu poate justifica recurgerea la măsura excepțională a arestului preventiv.

7. Procurorul în Secția judiciar penală a Procuraturii Generale, Cătălin Scutelnic a solicitat respingerea recursului, ca fiind neîntemeiat. El a invocat că, conform art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța poate pune în discuție aplicarea sau schimbarea măsurii preventive și din oficiu. În opinia acestuia, aplicarea măsurii preventive nu a fost viciată, soluția instanței fiind una corectă și justificată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

8. Art. 176 alin. (1) Cod de procedură penală prevede:

„(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.”

9. Partea relevantă a articolului 177 Cod de procedură penală este următoarea:

„(2) Arestarea preventivă, arestarea la domiciliu, liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune și liberarea provizorie a persoanei sub control judiciar se aplică numai conform hotărârii instanței de judecată emise în baza demersului procurorului. Arestarea la domiciliu, liberarea provizorie pe cauțiune și liberarea provizorie a persoanei sub control judiciar se aplică de către instanță ca alternativă a arestării preventive, în baza demersului organului de urmărire penală sau la cererea părții apărării.”

10. Art. 185 alin. (3) Cod de procedură penală prevede:

„(3) La soluționarea chestiunii privind arestarea preventivă, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată are obligația să examineze prioritar oportunitatea aplicării altor măsuri preventive, neprivative de libertate, apoi a celor alternative arestului preventiv, și să respingă demersul privind aplicarea arestării preventive atunci când acesta nu este motivat suficient sau dacă motivele invocate nu sînt susținute prin probe care confirmă temeiurile rezonabile de aplicare”.

11. Art. 312 alin. (5) Cod de procedură penală prevede:

„(5) În urma controlului judiciar efectuat, instanța de recurs pronunță una din următoarele decizii:

1) admite recursul prin:

a) anularea măsurii preventive dispuse de judecătorul de instrucție sau anularea prelungirii duratei acesteia și, dacă este cazul, eliberarea persoanei de sub arest;

b) aplicarea măsurii preventive respective care a fost respinsă de judecătorul de instrucție, cu eliberarea mandatului de arestare ori de prelungire a arestării, sau aplicarea unei alte măsuri preventive, la alegerea instanței de recurs, însă nu mai aspră decât cea solicitată în demersul procurorului, sau cu prelungirea duratei măsurii respective;”

12. Art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală prevede:

„(1) La judecarea cauzei, instanța, din oficiu sau la cererea părților și ascultând opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive aplicate inculpatului. (2) În cazul aplicării arestării preventive, hotărârea instanței poate fi atacată, în termen de 3 zile, în instanța ierarhic superioară cu recurs, care se va judeca conform prevederilor art. 311 și 312, care se aplică în mod corespunzător. ...”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

13. Prin încheierea Curții de Apel Sud, sediul Cahul din 23 septembrie 2025. în privința inculpatului Dumitru Bălănuță a fost aplicată măsura preventivă arestul preventiv și a fost dispusă anunțarea acestuia în căutare. Recursul se referă doar la aplicarea măsurii preventive.

14. Instanța de recurs, în temeiul art. 448 din Codul de procedură penală, verifică legalitatea și temeinicia încheierii atacate. Instanța verifică dacă a fost aplicată corect legea, dacă instanța a luat în considerație toate faptele relevante și dacă discreția oferită prin lege instanței a fost exercitată corespunzător. Discreția este exercitată corespunzător când măsura aplicată urmărește scopul legitim pentru care a fost prevăzută de lege și aceasta este proporțională scopului legitim. Spre deosebire la recursurile împotriva deciziilor instanței de apel, examinând recursurile prevăzute de art. 437 Cod de procedură penală, instanța de recurs, în temeiul art. 441 alin. (2) Cod de procedură penală, poate casa actul contestat și din alte motive decât cele invocate în recurs.

15. În această cauză penală au fost fixate cinci ședințe de judecată, însă ultimele două, din 26 august 2025 (f.d. 59) și 23 septembrie 2025 (f.d. 70-74), au fost amânate din cauza neprezentării inculpatului, care nu a informat instanța despre motivele absenței. Instanța de apel a constatat că un asemenea comportament procesual, caracterizat prin lipsa repetată și nejustificată la ședințele de judecată, a condus la tergiversarea examinării cauzei și împiedică desfășurarea normală a procesului.

16. O persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să fie întotdeauna liberă în cursul procedurii, cu excepția cazului când statul poate dovedi că există motive „relevante și suficiente” care să justifice detenția continuă a persoanei (hot. CtEDO [Yağci și Sargin v. Turcia](#), 1995, § 52).

Justificarea pentru orice perioadă de detenție, indiferent de cât e de scurtă, trebuie să fie, în mod convingător, demonstrată de autorități ([hotărârea CtEDO Sarban c. Moldovei](#), 2005, § 97).

17. Arestarea preventivă poate fi dispusă doar dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) legislația procesual-penală permite aplicarea acestor măsuri; b) există o bănuială rezonabilă că persoana a comis infracțiunea de care este acuzată; c) există riscurile prevăzute de art. 176 Codul de procedură penală care justifică aplicarea arestului și d) alte măsuri preventive nu pot înlătura riscurile menționate la lit. c) ([hotărârea Plenului CSJ nr. 1/2013](#), pct. 2). La întrunirea acestora condiții atunci când se solicită aplicarea măsurii preventive arestul preventiv, procurorul în conformitate cu art. 308 Cod de procedură penală depune un demers în scris și motivat, ceea ce în cauză nu s-a realizat.

18. Completul reiterează că, potrivit art. 176 alin. (1) Cod de procedură penală, măsura preventivă poate fi aplicată doar în ipoteza în care există riscul ca inculpatul să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiuni asupra martorilor, să nimicească ori să deterioreze mijloacele de probă, să împiedice în alt mod stabilirea adevărului, să comită alte infracțiuni, ori dacă punerea sa în libertate ar provoca dezordine publică sau pentru a asigura executarea sentinței. Din analiza motivării încheierii atacate rezultă că măsura preventivă a fost dispusă exclusiv pentru faptul că inculpatul nu s-a prezentat la ultimele ședințe de judecată, ceea ce a condus la amânarea examinării apelului. Instanța de apel a apreciat că, prin această conduită, inculpatul se ascunde de instanță, motiv pentru care a aplicat arestul preventiv.

19. Încheierea contestată nu explică de ce măsura preventivă aplicată este proporțională scopului urmărit. Mai mult, procurorul nu a înaintat un demers în scris în care să explice și să argumenteze de ce această măsură preventivă este necesară. Inculpatul este pe deplin conștient de existența cauzei penale împotriva sa, fapt confirmat prin apelul declarat de avocatul său, care implică implicit cunoașterea situației și de către client. Această împrejurare este confirmată și prin declarațiile apărătorului ales. Încheierea atacată a fost emisă pentru a face posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatului, însă probele din dosar demonstrează contrariul. Astfel, în ședința de judecată din 09 iunie 2025 (f.d. 48–58), instanța de apel a procedat la cercetarea probelor acuzării, la care inculpatul Dumitru Bălănuță a fost prezent și a avut posibilitatea de a participa activ la examinarea acestora. Instanța de apel a admis demersul apărătorului inculpatului Mihail Ungureanu privind audierea a doi martori, ceea ce arată că procesul probator continuă și poate fi desfășurat independent de prezența fizică a lui Bălănuță. În aceste condiții, lipsa inculpatului de la ședințele ulterioare nu poate fi calificată drept ascundere de instanța de judecată, iar circumstanțele cauzei nu confirmă existența unui risc real care să justifice aplicarea arestului preventiv.

20. Instanța de apel a reținut că la 11 august 2025 inculpatul Dumitru Bălănuță a părăsit teritoriul Republicii Moldova și nu a revenit până în prezent. În aceste circumstanțe, aplicarea interdicției de a părăsi țara nu poate produce efecte reale, dat fiind că măsura preventivă are un termen de valabilitate de 30 de zile și presupune prezența inculpatului pe teritoriul național. Totodată, instanța a subliniat că asigurarea prezenței inculpatului la ședințele de judecată poate fi realizată prin cealaltă măsură dispusă – anunțarea în căutare, care este independentă de aplicarea unei măsuri preventive și reprezintă, prin sine, un instrument adecvat pentru prezentarea inculpatului în fața instanței.

21. Din motivele de mai sus, completul nu poate identifica un scop legitim prevăzut de art. 176 alin. (1) Cod de procedură penală care ar justifica aplicarea măsurii preventive. Drept consecință, în conformitate cu art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) din Codul de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursurile declarate de avocatul Alexandru Țurcan în interesele lui Dumitru Bălănuță;

Casează încheierea Curții de Apel Sud din 23 septembrie 2025 în partea aplicării măsurii preventive arestul preventiv în privința inculpatului Dumitru Bălănuță și respinge în această parte demersul procurorului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Alexandru Negru

Ghenadie Eremciuc